

Sarajevo, 23.03.2020. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
16.03.2020.- 20.03.2020.

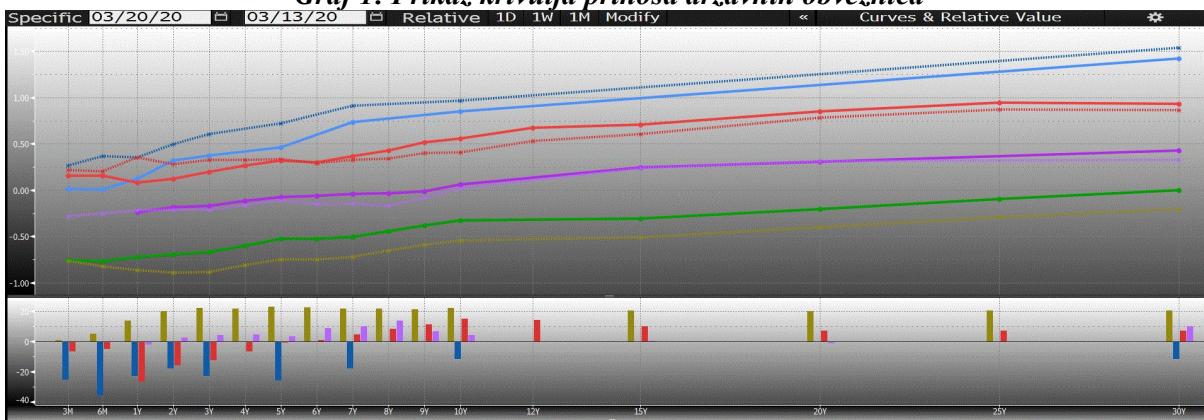
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	13.3.20	- 20.3.20	13.3.20	- 20.3.20	13.3.20	- 20.3.20	13.3.20	- 20.3.20
2 godine	-0,87	- -0,68 ↗	0,49	- 0,31 ↘	0,29	- 0,13 ↘	-0,19	- -0,16 ↗
5 godina	-0,74	- -0,51 ↗	0,72	- 0,46 ↘	0,34	- 0,33 ↘	-0,09	- -0,05 ↗
10 godina	-0,54	- -0,32 ↗	0,96	- 0,85 ↘	0,41	- 0,56 ↗	0,05	- 0,08 ↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	13.3.20	- 20.3.20
3 mjeseca	-0,698	- -0,664 ↗
6 mjeseci	-0,822	- -0,771 ↗
1 godina	-0,797	- -0,686 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 20.03.2020. godine (pune linije) i 13.03.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

Protekli tjedan obilježio je nastavak širenja pandemije virusa korona, što ima sve značajniji negativan utjecaj na globalnu ekonomiju, te se sve više špekulira o strahu od nastupanja nove velike recesije. Kako bi spriječile ili bar ublažile negativne učinke pandemije, vlade širom svijeta poduzimaju značajne mjere. I središnje banke širom svijeta su poduzele značajan broj aktivnosti kako bi osigurale dovoljnu likvidnost. Mnoge države su zatražile i pomoć od MMF-a. Direktorica MMF-a Georgieva je istaknula da je MMF spremna da mobilizira puni kreditni kapacitet u iznosu od 1 bilijuna USD kako bi pomogao zemljama članicama da se izbole s krizom. Ovakvo stanje se u značajnoj mjeri reflektiralo i na financijska tržišta te su ista zabilježila rekordnu volatilnost. Primjetne su i značajne rasprodaje vrijednosnih papira i zlata te povećani zahtjevi za gotovinom.

EUROZONA

Rast prinosa sigurnijih obveznica eurozone nastavljen je i tijekom prošlog tjedna, pri čemu je navedeni rast bio dodatno izražen u odnosu na tjedan ranije. Prinosi njemačkih obveznica su povećani između 19 i 22 bazna boda. S druge strane, prinosi italijanskih obveznica, koji su u tjednu ranije bilježili ogroman rast, su smanjeni između 15,5 i 27,5 baznih bodova na tjednoj razini. Pad prinosa italijanskih obveznica je bio

više izražen kod obveznica kraćeg i srednjeg roka dospijeća. Usprkos navedenom, i tijekom proteklog tjedna su zabilježena veoma volatilna kretanja, uslijed neizvjesnosti koje sa sobom nosi nastavak širenja pandemije, odnosno negativnih učinaka istog na globalni gospodarski rast. Izvješća Europske komisije ukazuju na to da će se ekonomski rast EU ove godine vjerojatno smanjiti za 1% pod utjecajem učinka virusa korona, dok su zvaničnici te institucije istaknuli da su interne procjene još pesimističnije i da ukazuju na recesiju od čak 2,5%. Generalno, u izvješću se procjenjuje da će kriza izazvana pandemijom virusa korona imati veoma štetan ekonomski utjecaj na EU i eurozonu. Predsjednik ZEW Instituta Wambach je izjavio da je ekonomija u "crvenoj zoni", dodajući da ekonomski analitičari očekuju da će ekonomija eurozone zabilježiti pad i u ovom i u narednom tromjesečju.

ECB je sredinom proteklog tjedna održala hitnu telefonsku sjednicu na kojoj je pokrenut novi program privremene kupovine vrijednosnih papira privatnog i javnog sektora pod nazivom Pandemijski program kupovine obveznica (PEPP). Kupovine će se provoditi do kraja 2020. godine, a ukupni iznos od 750 milijardi EUR će uključivati sve kategorije imovine prihvatljive u okviru postojećeg programa kupovine imovine (APP). Program je otvorenog tipa i otvorene veličine, tako da ECB zadržava mogućnost da se po potrebi kupi i više. Grčke obveznice, koje do sada nisu bile uključene, će, također, biti u okviru PEPP. Upravno vijeće ECB je odlučilo i da proširi assortiman prihvatljive imovine u okviru programa kupovine korporativnog sektora (CSPP) na nefinancijske komercijalne papire, čime svi komercijalni papiri dovoljne kreditne kvalitete postaju prihvatljivi i ublažavaju se standardi osiguranja prilagođavajući glavne parametre rizika okvira kolateralna. Nakon toga, **ECB je signalizirala da ne može spriječiti da eurozona sklizne u recesiju, ali da možda može spriječiti još jednu razornu dužničku krizu.** Na kraju proteklog tjedna guverneri središnjih banaka Finske i Španjolske su oživili ideju o prikupljanju novca kroz zajedničke „sigurne aktive“ ili putem postojećih institucija EU, a s ciljem financiranja odgovora na pandemiju. U Njemačkoj se očekuje da bi mogla biti donesena odluka o kreiranju stabilizacijskog fonda u vrijednosti 600 milijardi EUR, koji bi trebalo da pomogne kompanijama koje se suočavaju s problemom likvidnosti, da se poveća obujam dostupnih garancija produženih programa kreditiranja od strane razvojne banke, KfW, na 23,9% GDP-a (s ranijih 13,4%) te da se doneše dopunski proračun u vrijednosti 156,3 milijarde EUR.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red.br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks građevinskog sektora – EZ (G/G)	SIJEČANJ	-	6,0% -2,3%
2.	Stopa inflacije – EZ (final.)	VELJAČA	1,2%	1,2% 1,4%
3.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.)	VELJAČA	1,2%	1,2% 1,1%
4.	Tekući račun – EZ (u milijardama EUR)	SIJEČANJ	-	34,7 32,6
5.	Troškovi rada – EZ (G/G)	IV tromjesečje	-	2,4% 2,6%
6.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	SIJEČANJ	-	2.443,5 2.409,2
7.	Industrijske porudžbine – Italija (G/G)	SIJEČANJ	-	-1,8% 5,7%
8.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	SIJEČANJ	-	3,8% -1,5%
9.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR)	SIJEČANJ	19,2	17,3 21,5
10.	Trgovinska bilanca – Italija (u milijardama EUR)	SIJEČANJ	-	0,54 5,0
11.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijardama EUR)	SIJEČANJ	-	-3,51 -2,09
12.	IFO indeks poslovnog povjerenja – Njemačka (prelim.)	OŽUJAK	-	87,7 96,0
13.	ZEW indeks povjerenja investitora – Njemačka	OŽUJAK	-30,0	-49,5 8,7
14.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	VELJAČA	3,1%	2,9% 3,0%

SAD

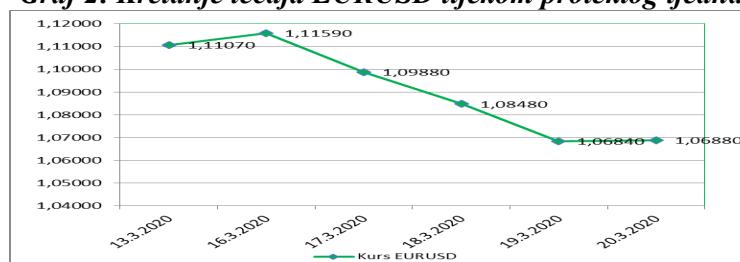
Fed je proteklog tjedna poduzeo više mjera kako bi povećao likvidnost na tržištu koja je poremećena zbog prekida poslovanja i putovanja, a koja je uzorokovana pandemijom virusa korona. Priopćeno je da će se ponovo pokrenuti poseban mehanizam kreditiranja poduzeća, odnosno kupovina korporativnih obveznica od emitenata koji u ovom razdoblju teško nalaze kupce na otvorenom tržištu, kako bi se omogućilo kompanijama da osiguraju kratkoročno financiranje na tržištu komercijalnih vrijednosnih papira. Fed je ovu mjeru prvi put uveo tijekom finansijske krize u 2008. godini. Naime, tržiste komercijalnih vrijednosnih papira je ključni izvor kratkoročnog financiranja za niz kompanija, ali je likvidnost istog u prethodnim tjednima znatno smanjena. Istodobno, administracija predsjednika Trumpa raspravlja o planu koji bi mogao iznositi čak 1,2 bilijuna USD potrošnje, uključujući izravna plaćanja od 1.000 USD ili više u roku od dva tjedna, kako bi se u što većoj mjeri smanjile ekonomski posljedice pandemije. Ministar finansija SAD Mnuchin je naglasio važnost ubrzavanja novca za pomoć kućanstvima i malim kompanijama koje su najteže pogodene krizom, te je dodao da će osigurati kreditna sredstva zračnim prijevoznicima i hotelskom sektoru. Mnuchin je, također, dodao i da će korporacije moći odgoditi plaćanje poreza do 10 milijuna USD, dok bi pojedinci mogli odgoditi plaćanja u iznosu do 1 milijun USD. Predsjednik Trump je odobrio i odgodu plaćanja poreza Službi za unutarnje prihode (IRS) u iznosu od 300 milijardi USD. **Također, Fed je krajem prošlog tjedna omogućio središnjim bankama iz devet zemalja (Australija, Brazil, Južna Koreja, Meksiko, Singapur, Švedska, Danska, Norveška i Novi Zeland) svop linije kako bi im se olakšao pristup USD, s ciljem sprečavanja učinaka pandemije virusa korona na globalni ekonomski rast. Ove svop linije u kojima će Fed prihvati druge valute u zamjenu za USD iznosit će ukupno 450 milijardi USD i trajat će narednih šest mjeseci**, kako bi se osiguralo da finansijski sustavi zemalja ovisnih o USD i dalje nesmetano funkcioniraju. Navedene zemlje su imale svop linije ovog tipa i tijekom finansijske krize od 2007. do 2009. godine, dok Fed ima trajne svop aranžmane s Bankom Kanade, BoE, BoJ, ECB i Središnjom bankom Švicarske. Iz agencije za dodjelu kreditnog rejtinga Moody's je priopćeno da bi mogli smanjiti rejting pojedinim bankama u SAD, nakon smanjenja referentne kamatne stope Feda i globalnih turbulentacija na tržištima uslijed pandemije virusa korona.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red.br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks započetih kuća (M/M)	VELJAČA	-4,3%	-1,5% 1,4%
2.	Indeks građevinskih dozvola (M/M)	VELJAČA	-3,2%	-5,5% 9,2%
3.	Vodeći indeks	VELJAČA	0,1%	0,1% 0,7%
4.	Zahtjevi za hipotekarne kredite	13. OŽUJKA	-	-8,4% 55,4%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	14. OŽUJKA	220.000	281.000 211.000
6.	Bloomberg indeks potrošačkog povjerenja	15. OŽUJKA	-	63,0 62,7
7.	Indeks industrijske proizvodnje (M/M)	VELJAČA	0,4%	0,6% -0,5%
8.	Iskorištenost kapaciteta	VELJAČA	77,1%	77,0% 76,6%
9.	Obujam maloprodaje (M/M)	VELJAČA	0,2%	-0,5% 0,6%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,11070 na razinu od 1,0688, što predstavlja pad od 3,77% na tjednoj razini.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Vlada Velike Britanije prošlog tjedna je najavila masivni paket mjera za zaštitu ekonomije od učinaka virusa korona u vidu kreditnih i bespovratnih sredstava za kompanije. Britanski kancelar Sunak je obećao iznos od 424 milijarde USD u vidu kredita, grantova i smanjenja poreza, manje od sedam dana nakon što je dostavio plan proračuna, koji je uključivao 12 milijardi GBP za pomoć Nacionalnoj zdravstvenoj službi, poslovnim subjektima i pojedincima u rješavanju krize. Navedeno je opisao kao prvi korak te je obećao dalje akcije za zaštitu radnih mjeru i prihoda ljudi u narednim danima.

Na dan 19. ožujka je održana druga izvandredna sjednica MPC BoJ u ovom mjesecu, na kojoj je donesena odluka o smanjenju referentne kamatne stope za 15 baznih bodova, na rekordno niskoj razini od 0,1%. Također, BoE je povećala program kupovine obveznica za 200 milijardi GBP na 645 milijardi GBP, kako bi ekonomiju zaštitiла od učinaka pandemije virusa korona. Članovi MPC BoE su jednoglasno glasovali za smanjenje referentne kamatne stope, koja je na sjednici održanoj 11. ožujka već smanjena za 50 baznih bodova na 0,25%, kao i za ponovo pokretanje programa kupovine državnih i korporativnih obveznica prvi put od 2016. godine. Povećanje iznosa za kupovinu od 200 milijardi GBP je bilo neočekivano i ujedno predstavlja najveće povećanje ovih kupovina od uvođenja programa kvantitativnih olakšica u ožujku 2009. godine. BoE će u narednom razdoblju objaviti smjernice o svim aspektima nevedene odluke, a redovna sjednica će biti održana narednog tjedna, kako je i planirano. Krajem tjedna priopćeno je i da je BoE otkazala sprovođenje testova na stres za banke uslijed događanja oko virusa korona. Prema podacima TIC-a, Velika Britanija je u siječnju kupila 42 milijarde USD američkih obveznica, što je ujedno i najveća mjeseca neto kupovina od 2012. godine.

Prema rezultatima istraživanja Bloomberga za ožujak, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija u Velikoj Britaniji u tekućoj godini zabilježiti rast po stopi od 0,5%, dok se za 2021. i 2022. godinu prognoziraju stope od 1,3% i 1,6%, respektivno. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je smanjena na 1,3% s prethodno prognoziranih 1,6%, dok je za narednu godinu smanjena na 1,7% s prethodnih 1,9%. Većina anketiranih ekonomista očekuje da će BoE zadržati trenutnu referentnu kamatnu stopu (0,25%) do kraja prvog tromjesečja tekuće godine, dok vjerojatnoća recesije u narednih 12 mjeseci iznosi 43%. Zbog svih događanja oko pandemije naredni krug pregovora o Brexitu je otkazan do daljnog, te su se pojavile špekulacije i da bi prelazno razdoblje moglo potrajati duže od kraja prosinca 2020. godine, kako je bilo planirano.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno Razdoblje
1.	Rightmove cijene kuće (G/G)	OŽUJAK	-	3,5%
2.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	VELJAČA	-	17.300
2.	Prosječne tjedne zarade	SIJEČANJ	3,0%	3,1%
3.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno)	SIJEČANJ	3,8%	3,9%
4.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd GBP)	VELJAČA	0,7	-0,4
				-12,4

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio rast sa razine od 0,90337 na razinu od 0,92071, dok je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,2278 na razinu od 1,1629.

JAPAN

Nakon što su posljednjih tjedana središnje banke i vlade širom svijeta, pa tako i BoJ i Vlada Japana, najavile velike stimulativne mjeru, guverner Kuroda je izjavio da trenutna referentna kamatna od -0,1% nije ograničenje i da bi moglo doći do smanjenja ukoliko to bude potrebno.

Japanske banke su sudjelovale u obnovljenim svop linijama Feda, zauzimajući ukupno oko 32 milijarde USD u prvoj operaciji od kada je Fed 15. ožujka smanjio referentnu kamatnu stopu. Naime, kreditori su pozajmili oko 30,3 milijarde USD za 84 dana po stopi od 0,37% u svopu koji je koordinirala BoJ. To je ujedno i najveći iznos korištenja svop linija od financijske krize 2008. godine. Iz Vlade Japana je priopćeno da će odrediti paket mjeru pomoći ekonomiji da se izbori s učincima virusa korona. Nezvanični

izvori su naveli da bi Ministarstvo finansija Japana u narednoj fiskalnoj godini moglo smanjiti emisiju japanskih državnih obveznica vezanih za inflaciju, s obzirom na to da su inflatorna očekivanja pogodjena učinkom širenja pandemije korona virusa i tržišnim turbulencijama. Isti izvor je naveo i da će planirani iznos od 400 milijardi JPY, najavljen za narednu emisiju zakazanu za svibanj, vjerojatno biti smanjen na 300 milijardi JPY. BoJ je prošlog tjedna kupila rekordan iznos ETF-ova od 121,6 milijardi JPY, što je potaklo rast japanskih indeksa dionica.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G)	VELJAČA	0,5%	0,4%
2.	Trgovinska bilanca (u mlrd JPY)	VELJAČA	929,5	1.109,8
3.	Izvoz (G/G)	VELJAČA	-4,2%	-1,0%
4.	Uvoz (G/G)	VELJAČA	-14,0%	-14,0%
5.	Indeks ukupne industrijske aktivnosti (M/M)	SIJEČANJ	0,3%	0,8%
6.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	SIJEČANJ	-	-2,3%
7.	Iskorištenost kapaciteta (M/M) F	SIJEČANJ	-	1,1%
8.	Osnovne strojne porudžbine (G/G)	SIJEČANJ	-1,1%	-0,3%
				-3,5%

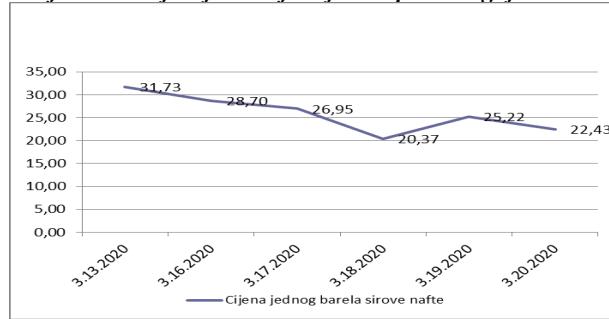
JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 119,46 na razinu od 118,53. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine od 107,62 na razinu od 110,93.

NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 31,73 USD (28,57 EUR). Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je zabilježila pad, te se na zatvaranju tržišta u petak našla na najnižoj razini od početka 2002. godine. Početkom tjedna cijena nafte je zabilježila pad nakon što su SAD i Kanada, zajedno s državama u Europi i Aziji, poduzele drastične mjere za suzbijanje pandemije virusa korona, smanjujući potražnju za sirovim proizvodima kao što su benzin i mlazno gorivo. Pored toga, Saudijska Arabija je ponovila planove oko povećanja izvoza nafte od travnja do svibnja, čime će dosegnuti rekord od više od 10 milijuna barela dnevno, što je stvorilo dodatni pritisak na pad cijene nafte. U narednim danima vlasti zemalja širom svijeta počele su s procesima obustave rada u borbi protiv pandemije virusa korona, zbog čega je globalna potražnja za gorivom suočena s kolapsom. Ministar financija SAD Mnuchin je izjavio da će preporučiti predsjedniku Trumpu da od Kongresa zatraži čak 20 milijardi USD kako bi se zadržao kapacitet Strateške naftne rezerve tijekom cijele decenije. Ministarstvo energetike je objavilo da je predsjednik naložio Agenciji da popuni rezerve do najvećeg kapaciteta kupovinom 77 milijuna barela američke sirove nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela nafte je iznosila 22,43 USD (20,43 EUR). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je smanjena za 29,31%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

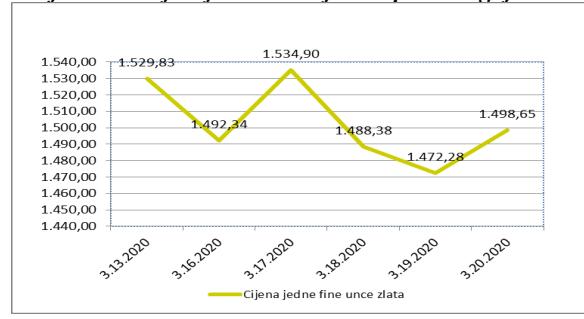
Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.529,83 USD (1.377,36 EUR). Početkom tjedna cijena zlata je smanjena, pod utjecajem pojačanih prodaja s obzirom na to da hitne mjere Feda nisu uspjеле zaustaviti gubitke na američkim burzama. U takvim okolnostima investitori su nastavili s rasprodajama zlata i većom potražnjom za gotovinom. Dodatne stimulativne mjere koje je uvela SAD nisu uspjеле smiriti tržišta, koja se suočavaju sa stalnim rastom zabrinutosti zbog pandemije virusa korona.

Od početka ove godine zlato je izugubilo 3% vrijednosti, dok su globalni dionički indeksi smanjeni za skoro 30%, a nafta za skoro 60%.

Krajem tjedna, kako su se pojavile nove vijesti oko moguće recesije, cijena zlata je zabilježila rast. U takvim okolnostima ECB je objavila novi paket pomoći u vrijednosti od 750 milijardi eura, s ciljem ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica izazvanih virusom korona. Pojedini analitičari smatraju da usprkos tome što stimulativne mjere, poput onih koje se sada uvode, imaju pozitivan utjecaj na cijenu zlata, ova podrška, ipak, ima ograničen utjecaj. Ovo ograničenje uglavnom je rezultat pojačane tražnje za dolarom. Točnije, investitori prepoznaju dolar kao sigurno utočište umjesto zlata.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.498,65 USD (1.402,18 EUR). Cijena zlata je na tjednoj razini zabilježila pad od 2,04%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.